

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Obdo/93/2021
Identifikačné číslo spisu:	8118215646
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8118215646.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej v spore žalobcu: Slovenská konsolidačná, a.s., so sídlom Cintorínska 21, 814 99 Bratislava, IČO: 35 776 005, proti žalovanému: I & R KONKURZY A REŠTRUKTURALIZÁCIE, k. s., so sídlom kancelárie Slánska 20/A, 080 06 Prešov, IČO: 36 865 265, správca konkurznej podstaty úpadcu FLEXOGRAFIK, s.r.o., so sídlom Osloboditeľov 654/25, 059 35 Batizovce, IČO: 31 732 887, v konaní o určenie popretej pohľadávky, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 2Cbi/36/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 8. apríla 2021, č. k. 3CoKR/10/2020-206, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 8. apríla 2021, č. k. 3CoKR/10/2020-206 z r u š u j e a v e c mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov, ako súd prvej inštancie, rozsudkom zo dňa 4. februára 2012, č. k. 2Cbi/36/2018-168, I. výrokovou vetou určil, že pohľadávka žalobcu, prihlásená ako pohľadávka proti podstate podľa § 87 ZKR ods. 2 písm. i) ZKR vo výške 622,70 Eur v konkurznom konaní sp. zn. 1K/48/2016 sa na základe právneho dôvodu a výšky považuje zistenú, II. výrokovou vetou rozhodol, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške tejto rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že pôvodný žalobca Sociálna poisťovňa so sídlom v Bratislave, IČO: 30 807 484, Ul. 29 augusta 8-10, 813 63 Bratislava, v konkurznom konaní úpadcu FLEXOGRAFIK, s.r.o., domáhal určenia právneho dôvodu a výšky popretých pohľadávok proti podstate. Žalobca podanú žalobu zdôvodnil tým, že svojím podaním č. OVPO-PP-64604/2018, 15208-5/2018-PP zo dňa 18. októbra 2018, zaslaným podľa zákona o e-Governmente správcovi konkurznej podstaty do elektronickej schránky na doručovanie dňa 19. októbra 2018, uplatnil pohľadávku proti podstate podľa ustanovenia § 87 ods. 2 písm. l) zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) vo výške 622,70 Eur, z titulu vyplatenia dávky garančného

poistenia zamestnancovi úpadcu ako náhradu mzdy. Dávka garančného poistenia bola podľa § 102 a § 103 zákona č. 461/2003 Z. z. v platnom znení vyplatená zamestnancovi k dátumu splatnosti 8. októbra 2018 vo výške 622,70 Eur. V rámci rekapitulácie vyplatených dávok k dátumu splatnosti 8. októbra 2018 bola vyplatená dávka garančného poistenia M. N. vo výške 622,70 Eur, ktorú ako konkurzný veriteľ požadoval uspokojiť svoju pohľadávku ako pohľadávku proti podstate podľa § 87 ods. 4 ZKR. Zároveň v zmysle § 87 ods. 7 ZKR požiadal o zaslanie oznámenia o uznaní právneho dôvodu a výšky pohľadávky proti podstate, vrátane poradia. Túto pohľadávku správca však neuznal.

3. Konajúci súd vec právne posúdil podľa § 102 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), § 18 ods. 1, § 18 ods. 3, § 12 ods. 1, 2, § 103 ods. 1, 2, § 116 ods. 6, 7, § 234 ods. 3 zákona o sociálnom poistení podľa § 87 ods. 1, 2 písm. l/ ZKR a § 87 ods. 7 ZKR, § 87 ods. 8 ZKR, § 47 ods. 4 ZKR.

4. Okresný súd Prešov konštatoval, že žalobca (právny predchodca) podal žalobu na Okresný súd v Prešove dňa 6. novembra 2018 cez Ústredný portál verejnej správy pod spisovou značkou OVPO-PP-68123/2018, 15202-16/2018-PP zo dňa 6. novembra 2018. Oznámenie o neuznaní uplatnenej pohľadávky proti podstate zo dňa 23. októbra 2018 bolo žalobcovi (právnemu predchodcovi) doručené dňa 23. októbra 2018. Lehota vyplývajúca z citovaného ustanovenia § 87 ods. 8 ZKR je lehotou hmotnoprávnou, čo znamená, že žalobný návrh musí byť doručený príslušnému súdu najneskôr v posledný deň lehoty. Ak posledný deň lehoty pripadne na nedeľu, posledný deň lehoty je najbližší nasledujúci pracovný deň. Lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času. Z obsahu spisu je zrejmé, že zásielka obsahujúca originál podanej žaloby, bola súdu doručená včas, v súlade s ustanovením § 87 ods. 8 ZKR. V podanej žalobe sa žalobca domáhal určenia popretej pohľadávky ako pohľadávky proti podstate, titulom vyplatenej dávky garančného poistenia bývalému zamestnancovi úpadcu, vyplývajúcej z jej uplatnenia a priložených príloh.

5. Okresný súd Prešov uviedol, že zákonné ustanovenie § 87 ZKR vymedzuje podmienky, ktoré musia byť obligatórne splnené, aby bolo možné pohľadávku považovať za pohľadávku proti podstate. Pre posúdenie právnej otázky, či pohľadávka vznikla pred vyhlásením konkurzu, je potrebné zistiť, kedy uplatnené poistné vzniklo. Jedným z rozhodujúcich kritérií pre zaradenie pohľadávky medzi pohľadávky proti podstate je čas jej vzniku, a to bez ohľadu na jej splatnosť. Okamih vzniku pohľadávky a termín jej splatnosti nie je možné stotožňovať a tieto časové momenty je potrebné navzájom odlišovať a nezamieňať. ZKR pritom rozlišuje dve skupiny pohľadávok. Jednou sú pohľadávky, ktoré vznikli do vyhlásenia konkurzu a uplatňujú sa prihláškou podľa ustanovenia § 28 ZKR a druhou sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu v súvislosti so správou a speňažovaním majetku a ďalšie v zákone uvedené pohľadávky, medzi nimi napríklad aj dane, poplatky, clá, poistné na zdravotné a sociálne poistenie, ktoré sa uplatňujú u správcu v zmysle ustanovenia § 87 ZKR. Pre ich rozlišovanie je rozhodujúci deň vyhlásenia konkurzu.

6. Súd prvej inštancie zdôraznil, že záväzok na úhradu dávok garančného poistenia má pôvod v systéme sociálneho poistenia. Ide o záväzok verejnoprávny a nie záväzok súkromnoprávny. Ide o plnenie, ktoré Sociálna poisťovňa uhrádza vo svojom mene a plní tým svoju zákonnú povinnosť ustanovenú predpismi verejného práva. Vznik pohľadávky sociálnej poisťovne voči zamestnávateľovi je daný momentom vyplatenia garančnej dávky. Z § 102 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že sociálna poisťovňa neuhrádza za platobne neschopného zamestnávateľa mzdu (náhradu mzdy), ale vypláca dávku garančného poistenia, ktorej výška vzhľadom na ustanovenie § 103 zákona o sociálnom poistení nemusí zodpovedať nároku zamestnanca na mzdu, ktorú by mu mal zamestnávateľ v skutočnosti vyplatiť. Nevyplatenie mzdy v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa je len predpokladom pre vznik nároku na dávku garančného poistenia. Je rozdiel medzi záväzkom zamestnávateľa vyplatiť zamestnancovi mzdu a povinnosťou sociálnej poisťovne vyplatiť dávku garančného poistenia. Nárok na mzdu a nárok na dávku garančného poistenia nie sú totožné nároky, nemožno ich zamieňať. Sociálna poisťovňa neuhrádza za platobne neschopného zamestnávateľa mzdu (náhradu mzdy), ale vypláca dávku

garančného poistenia, ktorej výška nemusí zodpovedať nároku zamestnanca na mzdu, ktorú by mu mal zamestnávateľ v skutočnosti vyplatiť. Sociálna poisťovňa ako poskytovateľ dávky z garančného fondu nie je veriteľom úpadcu, t.j. zamestnávateľa v platobnej neschopnosti z dôvodu existencie mzdových nárokov, ale je veriteľom z dôvodu výplaty dávok z garančného fondu. Je pritom potrebné zohľadniť, že nároky na mzdu, ktoré vychádzajú z predpisov súkromného práva ako pracovnoprávne nároky a ktorých uspokojenie po vyhlásení konkurzu priamo rieši ustanovenie § 87 ods. 2 písm. l) ZKR, sa musia oddeliť od nárokov na dávky garančného poistenia. Mnohé verejnoprávne peňažné povinnosti, ktoré vznikli zo zákona po vyhlásení konkurzu a z titulu existencie procesnej prekážky zakotvenej v ustanovení § 47 ods. 4 ZKR, sú už iba z tohto dôvodu pohľadávkami proti podstate.

7. Okresný súd Prešov konštatoval, že v prejednávanom prípade bol nárok vyplatený sociálnou poisťovňou, vzhľadom na skutočnosť, že zamestnanec (žiadateľ) sa domáhal prostredníctvom žaloby na príslušnom súde svojich nárokov v zmysle ustanovenia § 116 ods. 6 zákona o sociálnom poistení formou preddavkovej výplaty. Následne, sociálna poisťovňa postupovala podľa ustanovenia § 116 ods. 7 zákona o sociálnom poistení, keď žiadateľovi vyplatila doplatok len do výšky minimálnej mzdy, ako to vyplýva z prednesu žalobcu, pričom žiadne iné dávky z garančného poistenia menovanému už vyplatené byť nemôžu. Preto po vyhodnotení dokazovania konajúci súd dospel k záveru, že uplatnený nárok žalobcu je národom proti podstate podľa § 87 ods. 2 písm. l) ZKR, a preto rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) v spojení s ustanovením § 262 ods. 2 C.s.p.

8. Na odvolanie žalovaného, Krajský súd v Prešove, ako odvolací súd, napadnutým rozsudkom zo dňa 8. apríla 2021, č. k. 3CoKR/10/2020-206 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil s tým, že žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

9. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd s poukazom na § 387 ods. 1, 2 a 3 C.s.p. uviedol, že po oboznámení sa s listinnými dôkazmi a so zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie, sa s vydaným rozhodnutím prvoinštančného súdu stotožnil v celom rozsahu.

10. S poukazom na ust. § 102 ods. 1, § 18 ods. 3, § 103 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení; § 87 ods. 1, § 87 ods. 2 písm. l), § 87 ods. 7 a 8, § 47 ods. 4 ZKR a po zhodnotení skutočností zistených z predloženého spisu odvolací súd súhlasil s právnym názorom súdu prvej inštancie v tom, že zákon výšku uspokojenia pohľadávky titulom vyplatenia dávky z garančného poistenia ako pohľadávky proti podstate v zmysle § 87 ods. 2 písm. l) ZKR žiadnym spôsobom nelimituje. Dodal, že už nejde o pohľadávku zamestnanca, ale o pohľadávku sociálnej poisťovne, ktorá sa vyplatením dávok z garančného fondu stáva veriteľom úpadcu v zmysle vyššie citovanej úpravy.

11. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že vznik pohľadávky sociálnej poisťovne voči zamestnávateľovi je daný momentom vyplatenia garančnej dávky. Z ust. § 102 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že sociálna poisťovňa neuhrádza za platobne neschopného zamestnávateľa mzdu (náhradu mzdy), ale vypláca dávku garančného poistenia, ktorej výška vzhľadom na ustanovenie § 103 zákona o sociálnom poistení nemusí zodpovedať nároku zamestnanca na mzdu, ktorú by mu mal zamestnávateľ v skutočnosti vyplatiť. Nevyplatenie mzdy v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa je len predpokladom pre vznik nároku na dávku garančného poistenia.

12. Krajský súd v Prešove zdôraznil, že je rozdiel medzi záväzkom zamestnávateľa vyplatiť zamestnancovi mzdu a povinnosťou sociálnej poisťovne vyplatiť dávku garančného poistenia. Nárok na mzdu a nárok na dávku garančného poistenia nie sú totožné nároky, nemožno ich zamieňať. Sociálna poisťovňa neuhrádza za platobne neschopného zamestnávateľa mzdu (náhradu mzdy), ale vypláca dávku garančného poistenia, ktorej výška nemusí zodpovedať nároku zamestnanca na mzdu, ktorú by mu mal zamestnávateľ v skutočnosti vyplatiť. Sociálna poisťovňa ako poskytovateľ dávky z garančného fondu nie je veriteľom úpadcu, t.j. zamestnávateľa v platobnej neschopnosti z dôvodu existencie mzdových nárokov, ale je veriteľom z dôvodu výplaty dávok z garančného fondu. Je pritom potrebné zohľadniť, že

nároky na mzdu, ktoré vychádzajú z predpisov súkromného práva ako pracovnoprávne nároky a ktorých uspokojenie po vyhlásení konkurzu priamo rieši ustanovenie § 87 ods. 2 písm. l) ZKR, sa musia oddeliť od nárokov na dávky garančného poistenia. Mnohé verejnoprávne peňažné povinnosti, ktoré vznikli zo zákona po vyhlásení konkurzu a z titulu existencie procesnej prekážky zakotvanej v ustanovení § 47 ods. 4 ZKR, sú už iba z tohto dôvodu pohľadávkami proti podstate.

13. V prejednávanom prípade bol nárok vyplatený sociálnou poisťovňou, vzhľadom na skutočnosť, že zamestnanec (žiadateľ) sa domáhal prostredníctvom žaloby na príslušnom súde svojich nárokov v zmysle ustanovenia § 116 ods. 6 zákona o sociálnom poistení formou preddavkovej výplaty. Následne sociálna poisťovňa postupovala podľa ustanovenia § 116 ods. 7 zákona o sociálnom poistení, keď žiadateľovi vyplatila doplatok len do výšky minimálnej mzdy, ako to vyplýva z prednesu žalobcu, pričom žiadne iné dávky z garančného poistenia menovanému už podľa odvolacieho súdu vyplatené byť nemôžu.

14. Odvolací súd poukázal na ust. § 87 ods. 2 písm. j) ZKR, ktoré stanovuje limit len pri niektorých pracovno-právnych nárokoch zamestnanca úpadcu (v podstate ide o pracovno-právne nároky, ktoré prevyšujú sumu dohodnutú medzi zamestnancom a správcom alebo správcom jednostranne určenú (ust. § 87 ods. 2 písm. g) a h) ZKR), v takýchto prípadoch veriteľom v konkurze je príslušný zamestnanec úpadcu. Pokiaľ však zo strany sociálnej poisťovne došlo v zmysle § 102 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. k vyplateniu dávok z garančného poistenia, veriteľom sa stáva sociálna poisťovňa a zákon výšku tejto pohľadávky ako pohľadávky proti podstate žiadnym spôsobom nelimituje. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal i na záver vyjadrený v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Obdo/73/2016, podľa ktorého sa tento stotožnil so zaradením pohľadávok vyplatených z garančného fondu medzi pohľadávky proti podstate s určením poradia v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. l) ZKR v znení platného od 01.01.2012 s tým, že vznik pohľadávky sociálnej poisťovne voči zamestnávateľovi je daný momentom vyplatenia garančnej dávky.

15. K námietke, že plnením z garančného fondu sa nemení povaha pohľadávky zamestnanca, ale táto pohľadávka zaniká a na jeho miesto nastupuje postihový nárok Sociálnej poisťovne voči úpadcovi, ktorý ale nasleduje právny režim pohľadávky, za ktorú bolo plnené, pričom ZKR nerozlišuje medzi pohľadávkami, ktoré majú pôvod vo verejnom práve alebo súkromnom, odvolací súd uviedol, že samostatnosť právnych vzťahov, a to vznik vzťahu zamestnanca a úpadcu ako zamestnávateľa založeného pracovnou zmluvou a vznik samostatného povinného verejnoprávneho vzťahu medzi úpadcom ako zamestnávateľom a sociálnou poisťovňou, práve pre prípady, keď zamestnávateľ nebude plniť povinnosti voči zamestnancovi z dôvodu platobnej neschopnosti. Pri samostatnosti týchto právnych vzťahov pohľadávka proti podstate vznikla inému subjektu ako je zamestnanec úpadcu, keď nárok na mzdu a iné nároky súvisiace s pracovným pomerom a nárok na dávku garančného poistenia nie sú totožné nároky, nemožno ich zamieňať. V danom prípade, podľa odvolacieho súdu nejde už o pohľadávku zamestnanca, ale o pohľadávku sociálnej poisťovne, ktorá sa vyplatením dávok garančného fondu stáva veriteľom úpadcu podľa § 87 ods. 2 písm. l) ZKR.

16. Odvolací súd dodal, že ak podľa žalovaného v zmysle § 12 ods. 2 zákona č. 461/2001 Z. z. o sociálnom poistení vznikla zákonná povinnosť žalobcu plniť dňa 23. júna 2017, a to dorúčením návrhu na vyhlásenie konkurzu, teda pred vyhlásením konkurzu, a preto okresný súd nesprávne ustálil záver, že pohľadávky vznikli po vyhlásení konkurzu, tak odvolací súd uvedený názor nepovažoval za správny. V tejto súvislosti odvolací súd uviedol, že právo na peňažné plnenie sociálnej poisťovne proti úpadcovi vyplývajúce z ust. § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení je právo, ktoré vzniká priamo zo zákona po vyplatení dávok garančného poistenia zamestnancom úpadcu. Teda právnu skutočnosťou bezprostredne zakladajúcou vznik spornej pohľadávky Sociálnej poisťovne.

17. Odvolací súd preto konštatoval, že v danej veci súd prvej inštancie na zistenú skutkovú situáciu aplikoval a vyložil relevantné zákonné ustanovenia so správnym záverom, že pohľadávka z titulu vyplatenej dávky z garančného poistenia uplatnená žalobou proti správcom spĺňa vecné a časové kritérium pohľadávky proti podstate s poradiem uspokojenia podľa § 87 ods. 2 písm. l) ZKR. O nároku

na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 369 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 C.s.p.

18. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalovaný (č.l. 215 spisu), prípustnosť ktorého odôvodnil ust. § 420 písm. f/ C.s.p. teda, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Svoje dovolanie žalovaný ďalej dôvodil aj ust. § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. pretože má za to, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

19. Žalovaný (v ďalšom texte tiež ako „dovolateľ“) uviedol, že primárne súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Vady zmätočnosti podľa ust. § 420 písm. f) C.s.p. spočívajú podľa dovolateľa v nepreskúmateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie, rozporu jeho výroku s odôvodnením v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu, ako aj nevyporiadaním sa na uvedené nadväzujúcou odvolacou námietkou zo strany odvolacieho súdu.

20. Prvoinštančný rozsudok, ktorým súd určil, že pohľadávka žalobcu je pohľadávkou proti podstate podľa ust. § 87 ods. 2 písm. i) ZKR, nemožno podľa dovolateľa považovať za správny a zákonný, z dôvodu zjavného rozporu výroku I. prvoinštančného rozsudku (§ 87 ods. 2 písm. i) ZKR) s právnym posúdením, ku ktorému dospel súd prvej inštancie v odôvodnení podľa § 87 ods. 2 písm. l) ZKR. Týmto podľa dovolateľa bez právneho dôvodu konajúci súd priznal údajnej pohľadávke žalobcu na peňažných náhradách vyplatených z garančného fondu skoršie poradie uspokojenia podľa písm. i) a nie podľa písm. l), ako vyplýva z odôvodnenia prvoinštančného rozsudku. Odvolací súd však rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil, keď sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením a s výslovnou namietaným rozporom týkajúcim sa uvedeného ustanovenia § 87 ods. 2 písm. i) ZKR sa podľa dovolateľa vôbec nezaoberal.

21. Nesprávny postup súdu zakladajúci nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozsudku možno podľa dovolateľa identifikovať aj v ďalších nastolených právnych otázkach, vyriešenie ktorých bolo nevyhnutné pre účely náležitého právneho posúdenia veci, a s ktorými sa súdy oboch inšancií žiadnym spôsobom v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia nemali vysporiadať. Pri pohľade na odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nie je možné dospieť k záveru o konzistentnosti a presvedčivosti jeho záverov, ktoré sú podľa dovolateľa v priamom rozpore s predmetom konania a nereflektujú jeho odvolacie námietky.

22. Žalovaný zároveň za procesné pochybenie odvolacieho súdu považuje aj neprejednanie podaného odvolania v celom rozsahu a nepreskúmanie prvoinštančného rozsudku v zmysle všetkých ním uplatnených odvolacích dôvodov. Súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd sa podľa dovolateľa vôbec nevysporiadali s jeho námietkou ohľadom nesplnenia zákonných predpokladov pre vyplatenie dávky garančného poistenia zo strany žalobcu, resp. zo strany sociálnej poisťovne. Nesplnenie zákonných predpokladov pre vyplatenie dávky garančného poistenia zo strany žalobcu predstavuje zároveň podľa dovolateľa aj nedostatočné zistenie skutkového stavu súdom prvej inštancie. V danom prípade podľa žalovaného neboli kumulatívne splnené predpoklady vyžadované zákonom o sociálnom poistení pre vyplatenie dávky garančného poistenia v zmysle ustanovenia § 116 ods. 6 a ustanovenia § 116 ods. 7 zákona o sociálnom poistení, keďže neboli splnené ani zákonné predpoklady na vyplatenie samotného preddavku na dávku garančného poistenia zo strany sociálnej poisťovne (t.j. preddavku), ktoré doplateniu dávky predchádzalo. Samotné rozhodnutie Sociálnej poisťovne o priznaní nároku na dávku garančného poistenia P. N. č. 157/2018-PP-DGP zo dňa 2. októbra 2018 a rovnako, ako rozhodnutie o priznaní Preddavku dávky garančného poistenia P. N. č. 89/2017-PP-DGP zo dňa 10. októbra 2017, boli podľa žalovaného vydané v priamom rozpore so zákonom o sociálnom poistení. Ak sa totiž jedná o pohľadávku, ktorá vznikla v rozpore so zákonom o sociálnom poistení, nemôže napĺňať ani charakter pohľadávky proti podstate podľa ZKR.

23. Opakovane žalovaný uviedol, že Sociálna poisťovňa neoprávnene priznala a následne aj vyplatila P. N. dávku garančného poistenia (najskôr preddavok a následne doplatok dávky), bez preukázania existencie neuspokojeného pracovnoprávného nároku P. N., čo je jeden zo základných predpokladov priznania a vyplatenia dávky garančného poistenia. Nakoľko neexistoval právny dôvod na priznanie a vyplatenie dávky garančného poistenia, nemohol podľa žalovaného existovať ani právny dôvod uplatnenej pohľadávky proti podstate. Žalovaný dodal, že nesprávny úradný postup sociálnej poisťovne, ktorým konala v rozpore so zákonom o sociálnom poistení a vyplatila nároky osobe, ktorá ani nepreukázala oprávnenie na priznanie a vyplatenie takéhoto nároku, v konečnom dôsledku nemôže byť na ťarchu veriteľov úpadcu.

24. Neprejednanie podaného odvolania, preto považuje žalovaný za závažný procesný omyl konajúceho odvolacieho súdu zakladajúci zmätočnosť celého odvolacieho konania, zakladajúci porušenie práva žalovaného na riadne prejednanie riadneho opravného prostriedku voči prvoinštančnému rozsudku, zakladajúci porušenie práva žalovaného na spravodlivý Súdny proces a zároveň za postup odvolacieho súdu v rozpore so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

25. Prítomnosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. vzhľadom žalovaný na nesprávnom právnom posúdení existencie pohľadávky proti podstate žalobcu, ktorá mala v intenciách jeho posúdenia a obdobne aj posúdenia súdu prvej inštancie vzniknúť vo výške vyplatennej sumy dávky garančného poistenia za neuspokojené pracovnoprávne nároky P. M. N. vo výške 622,70 Eur a tak naplňať charakter pohľadávky proti podstate podľa ust. § 87 ods. 2 písm. i) ZKR.

26. Dovolateľ uviedol, že v čase podania žiadosti o dávku garančného poistenia zo dňa 4. septembra 2017 P. M. N. preukázal, že je s úpadcom - ako bývalým zamestnávateľom v súdnom spore pre obidva spôsoby skončenia pracovného pomeru (výpoveď a okamžité skončenie pracovného pomeru). Dovolateľ je názoru, že samotné rozhodnutie sociálnej poisťovne o priznaní nároku na dávku garančného poistenia P. N. č. 157/2018-PP-DGP zo dňa 2. októbra 2018 a rovnako ako rozhodnutie o priznaní Preddavku dávky garančného poistenia P. N. č. 89/2017-PP-DGP zo dňa 10. októbra 2017, boli vydané v priamom rozpore so zákonom o sociálnom poistení. Rovnako dovolateľ uviedol, že súd prvej inštancie určil, že pohľadávka žalobcu prihlásená vo výške 622,70 Eur ako pohľadávka na peňažných náhradách vyplatených z garančného fondu sa v konkurznom konaní úpadcu na základe právneho dôvodu a výšky považuje za zistenú. Pričom právnym dôvodom tejto pohľadávky má byť existencia nároku na náhradu mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru.

27. V tejto súvislosti dovolateľ upriamil pozornosť na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 31. januára 2012, sp. zn. 2Cdo/81/2010, podľa ktorého „Nevyhnutným predpokladom vzniku nároku zamestnanca na náhradu mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru (ak nedôjde k mimosúdnej dohode) právoplatné rozhodnutie súdu o neplatnosti skončenia pracovného pomeru“. Totožne uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 14. augusta 2013, sp. zn. 6Cdo/32/2012 judikuje, že „Základným a rozhodujúcim predpokladom vzniku nároku zamestnanca na náhradu mzdy v súvislosti so skončením pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa je neplatnosť tohto skončenia pracovného pomeru, ktorá neplatnosť musí byť určená rozhodnutím súdu“.

28. Žalovaný má za to, že nárok na náhradu mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru nemožno priznať skôr, než je s istotou jasné, či skutočne išlo o neplatné skončenie pracovného pomeru. Takýto nárok nemožno prisúdiť, kým nie je právoplatným rozhodnutím určené, že právny úkon, ktorým mal byť skončený pracovný pomer, je neplatný. Z uvedeného je podľa dovolateľa zrejmé, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, existencie právneho dôvodu vzniku pohľadávky proti podstate, a to existencie neuspokojeného pracovnoprávného nároku P. N., za ktorý mohla byť sociálnou poisťovňou poskytnutá dávka garančného poistenia, pri ktorej riešení sa však odvolací súd odklonil od vyššie označenej ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

29. Rovnako názor odvolacieho súdu, že na vyplatenie dávky garančného poistenia v danom prípade postačuje domáhanie sa nárokov na súde, a to bez potreby právoplatného skončenia konania o

neplatnosť pracovného pomeru bez odstránenia akýchkoľvek pochybností o platnosti/neplatnosti skončenia pracovného pomeru, považuje dovolateľ za absolútne neprístupné, nesprávne a v priamom rozpore s vyššie označenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Žalovaný zdôraznil, že nevyplatená mzda, prípadne akýkoľvek iný neuspokojený pracovnoprávny nárok P. N. nikdy preukázateľne nevznikol, a tento nebol priznaný úpadcom, ani súdnym rozhodnutím. Z tohto pohľadu pritom nemožno prehliadnuť ani skutočnosť, že nárok na dávku garančného poistenia bol P. N. uplatnený a zo strany sociálnej poisťovne aj vyplatený za obdobie nasledujúce po uplynutí 12 mesiacov odo dňa tvrdeného neplatného skončenia pracovného pomeru, t.j. za obdobie, za ktoré mu už nárok na náhradu mzdy aj v prípade právoplatnosti rozhodnutia súdu o neplatnom skončení pracovného pomeru zo strany úpadcu nemusí byť súdom vôbec priznaný.

30. Na základe všetkých vyššie uvedených tvrdení dovolateľ dovolaciemu súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

31. Žalobca sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C.s.p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpený podľa § 429 ods. 2 písm. b/ C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaného je sčasti dôvodný.

33. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

34. Podľa ustanovenia § 419 C.s.p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

35. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

36. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C.s.p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C.s.p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C.s.p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

37. Dovolací súd však nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju sám, nakoľko nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 C.s.p. oprel dovolateľ prípustnosť

dovolania (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 51/2020).

38. Podľa § 428 C.s.p., dovolateľ musí v dovolaní popri všeobecných náležitostiach podania uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

39. Podľa § 431 ods. 1 C.s.p., dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

40. Podľa § 432 ods. 1 C.s.p., dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

41. Predmetom dovolacieho prieskumu je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým rozhodnutím bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený. Z tohto dôvodu je dovolanie voči napadnutému rozhodnutiu prípustné podľa § 420 C.s.p., pretože ide o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie v danom procesnom štádiu končí.

42. Prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. je podľa názoru dovolateľa daná tým, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné, a to pre rozpor výroku rozhodnutia okresného súdu s jeho odôvodnením, resp. pre nevysporiadanie sa so žalovaným vznesenou odvolacou námietkou v tomto smere zo strany odvolacieho súdu, čím je podľa dovolateľa potrebné považovať rozhodnutia konajúcich súdov za arbitrárne a ústavne nekonformné. V tejto súvislosti dovolateľ vyjadril svoj nesúhlas s takým zistením, ktorým konajúce súdy mali ním popieranú pohľadávku za zistenú, a to bez patričného rozhodnutia, ktorým by sa pohľadávka žalobcu deklarovala, keďže príslušné rozhodnutia sociálnej poisťovne, nepovažuje žalovaný za zákonné. Za nosnú dovolaciu námietku však považuje žalovaný tú, že odvolací súd napadnutým rozhodnutím ako vecne správne potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, hoci toto podľa výroku I. vychádza z ustanovenia § 87 ods. 2 písm. i) ZKR, čím je v zjavnom rozpore s právnym posúdením, ku ktorému dospel súd prvej inštancie v odôvodnení podľa § 87 ods. 2 písm. l) ZKR. Týmto podľa dovolateľa bez právneho dôvodu konajúci súd priznal údajnej pohľadávke žalobcu na peňažných náhradách vyplatených z garančného fondu skoršie poradie uspokojenia podľa písm. i) a nie podľa písm. l), ako vyplýva z odôvodnenia prvoinštančného rozsudku.

43. Ustanovenie § 420 písm. f/ C.s.p. zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr., o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

44. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu/dovolateľa, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti v súvislosti s postupom tak súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu.

45. Ohľadom žalovaným vytýkaných vád zmätočnosti, že je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, arbitrárne a ústavne nekonformné, pretože vychádza z takého skutkového stavu, ktorým sociálna poisťovňa neoprávnene priznala a následne aj vyplatila P. N. dávku garančného poistenia (najskôr preddavok a následne doplatok dávky), bez preukázania existencie neuspokojeného pracovnoprávneho nároku P. N., čo je jeden zo základných predpokladov priznania a vyplatenia dávky garančného poistenia, čím podľa žalovaného neexistoval právny dôvod na priznanie a vyplatenie dávky garančného poistenia, čo sa premieta k neexistencii právneho dôvodu uplatnenej pohľadávky proti podstate vzhľadom na nesprávny úradný postup sociálnej poisťovne, dovolací súd nepovažoval za opodstatnené, pretože tieto námietky sú obsahovo totožné s tým, čo žalovaný uvádzal už v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní a s týmito námietkami sa náležitým a presvedčivým spôsobom vysporiadal už súd prvej inštancie, resp. odvolací súd.

46. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie uviedli, že je rozdiel medzi záväzkom zamestnávateľa vyplatiť zamestnancovi mzdu a povinnosťou sociálnej poisťovne vyplatiť dávku garančného poistenia. Nárok na mzdu a nárok na dávku garančného poistenia nie sú totožné nároky, nemožno ich zamieňať. Sociálna poisťovňa neuhrádza za platobne neschopného zamestnávateľa mzdu (náhradu mzdy), ale vypláca dávku garančného poistenia, ktorej výška nemusí zodpovedať nároku zamestnanca na mzdu, ktorú by mu mal zamestnávateľ v skutočnosti vyplatiť. Sociálna poisťovňa ako poskytovateľ dávky z garančného fondu nie je veriteľom úpadcu, t.j. zamestnávateľa v platobnej neschopnosti z dôvodu existencie mzdových nárokov, ale je veriteľom z dôvodu výplaty dávok z garančného fondu. Je pritom potrebné zohľadniť, že nároky na mzdu, ktoré vychádzajú z predpisov súkromného práva ako pracovnoprávne nároky, a ktorých uspokojenie po vyhlásení konkurzu priamo rieši ustanovenie § 87 ods. 2 písm. l) ZKR, sa musia oddeliť od nárokov na dávky garančného poistenia. Takéto závery odvolací súd podporil aj s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Obdo/73/2016, podľa ktorého sa aj tento stotožnil so zaradením pohľadávok vyplatených z garančného fondu medzi pohľadávky proti podstate s určením poradia v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. l) ZKR. Dovolací súd konštatuje, že takéto zistenia zodpovedajú aj obsahu spisového materiálu a samotná skutočnosť, že sa dovolateľ nestotožňuje s právnym názorom všeobecného súdu, nemôže viesť k záveru o zmätočnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

47. Dovolací súd však z výroku I. rozhodnutia súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, zisťuje, že týmto výrokom súd pohľadávku žalobcu, prihlásenú ako pohľadávku proti podstate podľa § 87 ZKR ods. 2 písm. i) ZKR vo výške 622,70 Eur v konkurznom konaní sp. zn. 1K/48/2016 na základe právneho dôvodu a výšky, považuje za zistenú. Takýto výrok však skutočne tak, ako to uvádza aj dovolateľ, nezodpovedá odôvodneniu rozhodnutí konajúcich súdov, ktoré sú založené na prihlásení pohľadávky proti podstate podľa § 87 ZKR ods. 2 písm. l) ZKR (a to v zmysle žalobného návrhu žalobcu - pozn. dovolacieho súdu).

48. S poukazom na Nález Ústavného súdu SR z 24. júla 2014, sp. zn. II. ÚS 576/2013-30 dovolací súd upriamuje pozornosť na skutočnosť, že výrazom snahy o vyvázenie práva na rozhodovanie podľa relevantnej právnej normy na jednej strane a práva na právnú istotu založenú síce (objektívne) nesprávne prejavovým, ale predsa právoplatným súdnym rozhodnutím, je okrem iného aj ustanovenie § 164 OSP. Toto ustanovenie umožňuje súdu, ktorý rozhodnutie vydal, opraviť v ňom aj bez návrhu „chyby v písaní, počítaní a iné zrejme nesprávnosti“. Za zrejmu nesprávnosť v zmysle § 164 OSP tak treba považovať rozpor medzi obsahom verejnomočenskej autoritatívnej vôle, ktorú súd svojím rozhodnutím v okamihu jeho vyhlásenia (vydania) prejavil chcel a ktorej obsah je z dôvodov rozhodnutia bezpečne poznateľný, a obsahom samotného rozhodnutia ako prejavom tejto verejnomočenskej (autoritatívnej) vôle. Musí ísť o chybu súdu, nie účastníkov konania (súd preto nemôže postupom podľa § 164 OSP odstraňovať nedostatky podaní účastníkov, ktoré zapríčinili nesprávnosť rozsudku; porov. aj 3 M Cdo 21/2008). Z ustanovenia § 204 ods. 1 OSP jednoznačne vyplýva, že oprava sa môže týkať aj výroku rozhodnutia. V zhode s tým judikatúra všeobecných súdov (10 M Obdo V 11/2010), ako aj ústavného súdu (I. ÚS 206/2013) uznala ako zrejmu nesprávnosť rozhodnutia nesprávny výrok o zrušení prvostupňového rozhodnutia a akceptovala jeho opravu na výrok o potvrdení prvostupňového

rozhodnutia, keď takýto výrok bol jednoznačne krytý odôvodnením príslušného súdneho rozhodnutia.

49. Záver vyššie citovaného nálezu ústavného súdu ohľadom definície tzv. „zrejmeho omylu“ je plne aplikovateľný aj na prejednávany prípad, nakoľko „len navonok prejavená vôľa je spoznatelná účastníkom konania a títo sa oboznamujú a vychádzajú predovšetkým z prejavenej verejnomocenskej vôle, pričom zároveň môžu predpokladať, že tento prejav vyjadruje skutočnú vôľu orgánu, ktorý ho vydal. Pretože skutočná vôľa vytvorená v internom fóre sudcu alebo zamestnanca súdu zostáva účastníkom nepoznatelná, zodpovedá aj požiadavke právnej istoty a z nej vyplývajúcej požiadavke zásadnej nezmeniteľnosti (právoplatných) súdnych rozhodnutí, aby nebolo možné raz prejavenu vôľu kedykoľvek dodatočne meniť s odôvodnením, že nezodpovedá tej skutočnej, interne vytvorenej vôli (II. ÚS 576/2013)“. Princíp právnej istoty založenej právoplatnými súdnymi rozhodnutiami vyplýva podľa judikatúry ústavného súdu tiež z čl. 46 ods. 1 ústavy (porov. naposledy napr. II. ÚS 591/2012).

50. Dovolací súd konštatuje, že v prejednanom prípade nastala taká procesná situácia, kedy I. výrok rozsudku súdu prvej inštancie následne potvrdený súdom odvolacím, nekorešponduje s odôvodnením rozhodnutí konajúcich súdov. Hoci tieto vo svojich rozhodnutiach uviedli, že pôvodný žalobca Sociálna poisťovňa so sídlom v Bratislave, sa domáhal určenia právneho dôvodu a výšky popretých pohľadávok proti podstate podľa ustanovenia § 87 ods. 2 písm. l) ZKR vo výške 622,70 Eur, z titulu vyplatenia dávky garančného poistenia zamestnancovi úpadcu ako náhradu mzdy, ktorý žalobný nárok presvedčivo a dostatočne vo svojich rozhodnutiach súdy preskúmali a o ktorom následne rozhodli, avšak s nekorešpondujúcim výrokom založeným na pohľadávke proti podstate podľa ustanovenia § 87 ods. 2 písm. i) ZKR, namiesto ustanovenia § 87 ods. 2 písm. l) ZKR.

51. Dovolací súd zdôrazňuje, že celkový obsah a súvislosti v predmetnom spise bez akýchkoľvek pochybností nasvedčujú tomu, že žalobný nárok posudzovali konajúce súdy správne podľa ustanovenia § 87 ods. 2 písm. l) ZKR, avšak „zrejmovou nesprávnosťou“ vo výroku I. rozhodnutia súdu prvej inštancie sa pohľadávka proti podstate opiera o ustanovenie § 87 ods. 2 písm. i) ZKR. Z obsahu odvolania vyplýva, že na túto nesprávnosť (rozpor) poukázal aj žalovaný ako odvolateľ, kedy tento totožnú námietku uviedol aj v podanom dovolaní. Krajský súd v Prešove však evidentnú „zrejmovú nesprávnosť“ výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie neodstránil a na túto odvoláciu námietku žalovaného nereagoval.

52. Ako už bolo uvedené vyššie, z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je zjavné, že okresný súd posudzoval žalobný nárok podľa ustanovenia § 87 ods. 2 písm. l) ZKR, čomu zodpovedá obsah celého spisového materiálu a odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie. Takémuto odôvodneniu rozsudku súdu prvej inštancie, resp. záveru však nezodpovedá I. výrok jeho rozsudku, ktorý samozrejme nezodpovedá ani samotnému petitu žaloby. Zo všetkých už uvedených dôvodov je podľa názoru dovolacieho súdu bez akýchkoľvek pochybností, že takto formulovaný I. výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý bol v celosti potvrdený aj odvolacím súdom, je výsledkom „zrejmej chyby súdu“, ktorá mohla vzniknúť pri koncipovaní rozhodnutia, a to aj vizuálnou podobnosťou písmena „i“ s písmenom „l“.

53. Vzhľadom na vyváženie záujmov formálnej právoplatnosti a materiálnej správnosti súdnych rozhodnutí je nutné takúto „zrejmovú nesprávnosť“, nenapravenú ani v odvolacom konaní, považovať za tak závažnú vadu, ktorá má za následok zmätočnosť rozhodnutí konajúcich súdov v podobe nesúladu výroku a odôvodnenia. Zmätočnosť je znásobená aj tým, že rozhodnutia konajúcich súdov budú podkladom v prebiehajúcom konkurznom konaní, kedy nimi judikovaná pohľadávka proti podstate je v zmysle výroku súdov určená s iným poradím, ako je tomu v zmysle odôvodnenia. Dovolací súd zároveň dodáva, že v danej procesnej situácii postup predpokladaný ust. § 224 C.s.p., a to vykonanie opravy takejto zrejmej nesprávnosti I. výroku súdu prvej inštancie konajúcim súdom už nie je možný, keďže oprave I. výroku rozsudku súdu prvej inštancie by nezodpovedalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Zároveň ani korekcia výroku napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle ust. § 224 C.s.p. rovnako nie je za daných okolností možná, nakoľko odvolací svojím výrokom rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Náprava zrejmej nesprávnosti I. výroku rozsudku súdu prvej inštancie je možná jedine

tým, že dovolací súd zruší napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a následne tento zmení I. výrok súdu prvej inštancie tak, aby zodpovedal žalobnému návrhu, a aby tento nebol v rozpore s odôvodnením, čím bude rozhodnutie súdov správne dotvárať. A to aj sa akcentom na správne právne posúdenie, ktorému sa dovolací súd vyjadrí v nasledovnej časti smerujúcej k dovolacej námietke žalovaného ohľadom nesprávneho právneho posúdenia veci.

54. Po preskúmaní veci preto dovolací súd dospel k názoru, že v posudzovanej veci odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie nie sú nedostatočné a nepreskúmateľné, pretože ich odôvodnenia poskytujú odpoveď na charakter uplatneného nároku o určenie popretej pohľadávky proti podstate podľa ust. § 87 ods. 2 písm. l) ZKR, ktoré posúdenie má rozhodujúci význam pre rozhodnutie o takomto nároku. Keďže zrejmu nesprávnosťou výroku I. rozhodnutia súdu prvej inštancie sa pohľadávka proti podstate opiera o ustanovenie § 87 ods. 2 písm. i) ZKR, ktorému nezodpovedá koncepcia rozhodnutí oboch konajúcich súdov v celosti smerujúca o správne právne posúdenie nároku v zmysle ustanovenie § 87 ods. 2 písm. l) ZKR, musí dovolací súd konštatovať, že takouto zrejmu nesprávnosťou I. výroku rozsudku súdu prvej inštancie následne potvrdená odvolacím súdom má za následok porušenie práv žalovaného na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.), a to jedine a výlučne pre rozpor takéhoto výroku rozsudku s jeho odôvodnením. Zistená procesná vada konania zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec mu vrátiť na nápravu špecifikovanej zrejmej nesprávnosti tak, ako sa uvádza vyššie.

55. Dovolací súd ďalej uvádza, že právnou otázkou, ktorá je rozhodujúca pre splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C.s.p., sa rozumie otázka hmotnoprávna, ktorá sa odvíja od interpretácie napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine - ako aj otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Zároveň právnou otázkou (od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné koncipovať jednak spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 C.s.p., no zároveň aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej otázke skutočne existuje, alebo neexistuje ustálená/rozdielna rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Tento záver vyplýva aj z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. apríla 2020, sp. zn. III. ÚS 123/2020, podľa ktorého už zo samotného znenia § 421 C.s.p. je možné vyvodiť, že vzhľadom na skutočnosť, že od vymedzenia právnej otázky sa odvíja dovolací prieskum, a to v rozsahu, či sa od nej odvolací súd v rámci jej vyriešenia odklonil, riešil ju rozdielne alebo ju ešte neriešil, je pri jej formulácii nevyhnutný predpoklad jej „zovšeobecnenia“.

56. Dovolací súd preskúmaním dovolania konštatuje, že v ňom absentuje jednoznačné vymedzenie právnej otázky, ktorú odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) nesprávne právne posúdil. Túto však podľa názoru dovolacieho súdu je možné vyvodiť z obsahu podaného dovolania (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 51/2020) s dopadom na jej zovšeobecnenie (III. ÚS 123/2020), a to vzhľadom na obsah spisu a dovolateľom prezentovaných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR.

57. Dovolací súd z obsahu podaného dovolania konštatuje, že žalovaný v podanom dovolaní, dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. vzhliadol nesprávnym právnym posúdením, ktoré spočíva v tom, že „nárok na náhradu mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru nemožno priznať skôr, než je s istotou jasné, či skutočne išlo o neplatné skončenie pracovného pomeru. Takýto nárok nemožno prisúdiť, kým nie je právoplatným rozhodnutím určené, že právny úkon, ktorým mal byť skončený pracovný pomer, je neplatný“. Z uvedeného je podľa dovolateľa zrejmé, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky „existencie právneho dôvodu vzniku pohľadávky proti podstate, a to existencie neuspokojeného pracovnoprávneho nároku P. N., za ktorý mohla byť sociálnou poisťovňou poskytnutá dávka garančného poistenia“, pri ktorej riešení sa mal podľa žalovaného odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolateľ zároveň dodal, že v čase podania žiadosti o dávku garančného poistenia zo dňa 4. septembra 2017 P. M. N. preukázal, že je s úpadcom - ako bývalým zamestnávateľom v súdnom spore pre obidva spôsoby skončenia pracovného pomeru (výpoveď a okamžité skončenie pracovného pomeru). Týmto konajúce súdy podľa dovolateľa

založili svoje rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení existencie pohľadávky proti podstate žalobcu, ktorá mala v intenciách ich posúdenia vzniknúť vo výške vyplatenej sumy dávky garančného poistenia za neuspokojené pracovnoprávne nároky P. M. N. vo výške 622,70 Eur a tak napĺňať charakter pohľadávky proti podstate podľa ust. § 87 ods. 2 písm. i) ZKR (dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že takáto dovolateľova sumarizácia vyvoláva dojem účelovosti, nakoľko zrejme nesprávnosť pri uvedení iného písmena správneho zákonného ustanovenia vo výroku rozhodnutia, ako je tomu v odôvodnení, je skutočne nespochybniteľná).

58. Dôsledným preskúmaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie dovolací súd zisťuje, že kľúčovým zameraním v prejednávacom konaní je zodpovedanie právnej otázky stanovenej zistením právneho dôvodu a výšky pohľadávky proti podstate, ktorá vznikla prihlásením do konkurzného konania v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ZKR, a to z titulu priznaného nároku na dávku garančného poistenia zamestnancovi úpadcu (žalovaného).

59. Zodpovedanie vyššie uvedenej kľúčovej právnej otázky sa opiera najmä o ust. § 12 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého zamestnávateľ je na účely tohto zákona platobne neschopný, ak bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu s tým, že deň vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa je deň doručenia návrhu na vyhlásenie konkurzu príslušnému súdu. Zároveň podľa § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení po vyplatení dávky garančného poistenia sa zamestnávateľ stáva dlžníkom sociálnej poisťovne a sociálna poisťovňa sa stáva veriteľom dlžníka.

60. Konajúce súdy oboch inštancií správne právne uviedli, že vznik pohľadávky sociálnej poisťovne voči zamestnávateľovi je daný momentom vyplatenia garančnej dávky, kedy nevyplatenie mzdy v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa je len predpokladom pre vznik nároku na dávku garančného poistenia. Odvolací súd zároveň zdôraznil, že je rozdiel medzi záväzkom zamestnávateľa vyplatiť zamestnancovi mzdu a povinnosťou sociálnej poisťovne vyplatiť dávku garančného poistenia v zmysle čoho, nárok na mzdu a nárok na dávku garančného poistenia, nie sú totožné nároky a tieto nemožno zamieňať. Sociálna poisťovňa totiž ako poskytovateľ dávky z garančného fondu nie je veriteľom zamestnávateľa (úpadcu) v platobnej neschopnosti z dôvodu existencie mzdových nárokov, ale je veriteľom z dôvodu výplaty dávok z garančného fondu, ktorej výplata sa následne zaraďuje medzi pohľadávky proti podstate s určením poradia v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. l) ZKR, a to ako pohľadávka vyplatená z garančného fondu momentom jej vyplatenia (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Obdo/73/2016).

61. Je preto zrejmé, že dovolateľom nastolené nesprávne právne posúdenie s odkazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/81/2010 a 6Cdo/32/2012, v zmysle ktorých je nevyhnutným predpokladom vzniku nároku zamestnanca na náhradu mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru (ak nedôjde k mimosúdnej dohode) právoplatné rozhodnutie súdu o neplatnosti skončenia pracovného pomeru, nemá s právnym posúdením prejednávaneho sporu žiaden súvis, a to pre rozdielnosť charakteru uplatnenej pohľadávky, ktorá rozdielnosť bola odvolacím súdom v odvolacom konaní, resp. v rozhodnutí odvolacieho súdu dostatočne vysvetlená, pretože záväzok zamestnávateľa vyplatiť zamestnancovi mzdu je diametrálne rozličný s povinnosťou sociálnej poisťovne vyplatiť dávku garančného poistenia. A na túto rozličnosť je nevyhnutne potrebné klásť dôraz pri právnom posúdení žalobcom uplatneného nároku na určenie právneho dôvodu a výšky pohľadávky proti podstate v zmysle ust. § 87 ods. 2 písm. l) ZKV.

62. Dovolací súd preto uzatvára, že dovolanie žalovaného vyvodené podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) C.s.p. nie je prípustné, pretože dovolateľom vymedzená právna otázka vyvodená z obsahu podaného dovolania ohľadom spochybnenej existencie pohľadávky žalobcu bez právoplatného rozhodnutia súdu o neplatnom skončení pracovného pomeru, sa v žiadnom smere nedotýka právneho posúdenia vykonaného oboma súdmi nižších inštancií, ktoré vec právne správne posudzovali v zmysle povinnosti Sociálnej poisťovne vyplatiť dávku garančného poistenia v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa, resp. úpadcu.

63. Nakoľko však zrejmosťou nesprávnosťou I. výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie sa pohľadávka proti podstate opiera o ustanovenie § 87 ods. 2 písm. i) ZKR, ktorému nezodpovedá zdôvodnenie rozhodnutí oboch konajúcich súdov v celosti smerujúca o správne právne posúdenie nároku v zmysle ustanovenie § 87 ods. 2 písm. l) ZKR, dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu musel dovolací súd zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 C.s.p.), a to jedine a výlučne pre rozpor takéhoto výroku rozsudku súdu prvej inštancie s jeho odôvodnením, s ktorým sa odvolací súd svojim potvrdzujúcim výrokom napadnutého rozhodnutia stotožnil.

64. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

65. Odvolací súd je právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 C.s.p.).

66. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok